

KSAU § 98/24

Svar på remiss gällande betänkande Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (S2024/00085)

KS2024.0081

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Beredning medborgare och folkhälsa	2024-04-17	2/24
2 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2024-05-02	98/24

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att anta nedanstående yttrande om betänkande Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (S2024/00085) som sitt eget att överlämna till Socialdepartementet.

Detta beslut fattas enligt punkt 1.2 i kommunstyrelsens delegationsordning.

Bakgrund

Skövde kommun har fått en remissförfrågan från Socialdepartementet gällande betänkande Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (S2024/00085). Betänkandet har varit på remiss hos socialnämnden som nu inkommit till kommunstyrelsen med ett förslag till yttrande. Ärendet bereds av beredning medborgare och folkhälsa.

Regeringen beslutade 2022 att utreda svensk narkotikapolitik anpassad till nutiden och framtidens utmaningar. Utredningens fokus är hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett effektivt narkotikaförebyggande arbete, en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering samt insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Syftet med utredningen är att säkerställa att narkotikapolitiken är förenlig med kraven på evidensbaserad vård, beprövad erfarenhet och skademinimering samt att den utvecklas och anpassas till nutidens och framtidens utmaningar.

Yttrande

Socialnämndens bedömning

Narkotikautredningen är välgenomtänkt i sin helhet och ger en samlad bild av nuläget. Utredningen utgår ifrån samsjuklighetsutredningens förslag vilket gör att utgångspunkten i utredningen är en annan huvudman än i dag.

Under åren 2012–2022 avled i genomsnitt 876 personer årligen till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Dödsfallen till följd av narkotika och läkemedelsorsakade förgiftningar i Sverige är alltför många, och med den nollvision som antogs av regeringen

2022 behövs fler insatser för att motverka sådan dödlighet. Utredningen anger ett flertal förslag gällande skadereducerande insatser i syfte att minska dödsfallen till följd av narkotika och läkemedelsorsakade förgiftningar (överdoser). Exempelvis genom att öka tillgängligheten av Laro (Läkemedelsassisterad rehabilitering vid opioidberoende) och minska kraven för deltagande, utöka tillgängligheten till sprututbytesprogram och utöka möjligheten till utdelning av Naloxon.

Socialnämnden ställer sig positiv till förslagen och bedömningarna i utredningen och anser att dessa är genomförbara på sikt. Socialnämnden vill särskilt lyfta fram följande förslag och bedömningar.

21.4.2 regeringen föreslås avsätta medel för att stimulera kunskapsutveckling inom området skadereducering och lågröskelverksamheter. Syftet med medlen är att möjliggöra för kommuner och regioner, samt om möjligt även statliga aktörer, forskningsaktörer och civilsamhälle, att genomföra och utvärdera pilotverksamheter och samverkansformer för att stärka det skadereducerande arbetet. Sådana medel ska kunna utgå efter ett ansökningsförfarande. Socialstyrelsen bedöms vara en lämplig aktör för att bedöma och fördela sådana medel. Som exempel, mobila verksamheter och samverkan för att minska skador till följd av narkotikaanvändning och stimulera till god och nära vård över hela landet så som uppsökande sjukvård och socialt arbete tillsammans.

21.5.3 anpassning av boendelösningar för personer med skadligt bruk eller beroende bör kartläggas och vidareutvecklas. Boende är centralt för såväl skadereducering som rehabilitering. Socialtjänsten bör aktivt arbeta med att implementera kunskapsbaserade insatser, såsom Bostad först. Regeringen föreslås ge Socialstyrelsen i uppdrag att dels kartlägga olika typer av boendeformer utifrån olika lagstiftningar (såsom exempelvis SoL och LSS), för personer med skadligt bruk eller beroende, dels utreda behovet av vägledning inom området för att skapa mer enhetlig tillämpning av regelverket i Sverige. I arbetet ska särskilt beaktas hur boende för personer med samtidigt skadligt bruk eller beroende och våldsutsatthet kan säkerställas. Det är positivt med en sådan kartläggning och socialnämnden vill understryka behovet av olika boendeformer som blir verksamma för målgruppen.

14.2 föreslås att kommunerna i ökad grad bör samordna det förebyggande arbetet mellan olika sektorer. I samband med att nya regleringar och förtydliganden av lagstiftning som rör lokalt förebyggande arbete tillämpas, bör kommunerna prioritera att samordna det förebyggande arbetet mellan olika områden, och skapa en stabil struktur för detta. Socialnämnden ställer sig positiv till förslaget men ser även svårigheter med genomförande. En väl utarbetad struktur för exempelvis ANDT underlättar arbetet men det finns en risk att kommuner saknar finansiering för att bedriva arbetet på ett långsiktigt och verksamt sätt.

14.3 Folkhälsomyndigheten får i uppdrag att ta fram kunskapsstöd i syfte att höja kvalitén i förebyggande arbete. Utifrån befintligt kunskapsläge utveckla ett målgruppsanpassat kunskapsstöd med kriterier avseende kvalitet i narkotikaförebyggande arbete samt genomföra utbildningar om kunskapsstödet på regional nivå. Statliga myndigheter bör samordna sina vägledningar och kunskapsstöd till kommunerna och förebyggande arbete, särskilt avseende narkotikaförebyggande respektive brottsförebyggande arbete. Evidensläget är i dagsläget oklart inom det förebyggande arbetet för kommunerna och ett klagörande av kvalitetsfaktorer och ett kunskapsstöd är av särskild vikt för kommunernas fortsatta arbete.

14.5.1 föräldrastöd bör göras tillgängligt för fler föräldrar. Föräldrastöd som syftar till att främja hälsa och förebygga ohälsa hos barn och unga är viktigt för att förebygga skadligt bruk eller beroende. Detta för att dels utveckla en jämlik tillgång till stöd i föräldraskapet för fler föräldrar, dels aktivt verka för att fånga upp de föräldrar som har störst behov av stödet. Stödet bör kompletteras med information om hur föräldrar kan kommunicera om narkotika med sina barn. Socialnämnden vill poängtera att det har varit svårt att få tillgång till utbildningar i de metoder som rekommenderas. Det är nödvändigt att tillse att kommuner och regioner får tillgång till utbildningar.

15.1 att regeringen föreslås anta ett särskilt program som omfattar en femårsperiod och som kompletterar gällande ANDTS1 -strategi, för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga i åldrarna 0–25 år. Programmet ska bidra till att uppnå regeringens övergripande mål, och mål 3 i ANDTS-strategin 2021–2025 om att minska antalet barn och unga som börjar använda narkotika. Programmet ska också bidra till att senarelägga narkotikadebut och att minska skadligt bruk eller beroende hos barn och unga. Genomförandet av programmet ska följas upp regelbundet, och nya åtgärder ska vidtas vid behov.

Sektor medborgare och samhällsutvecklings bedömning

Ur ett folkhälsoperspektiv är det positivt att utredningen lyfter fram vikten av föräldraskapsstöd och att möjligheterna ska ses över för att göra det mer tillgängligt för fler föräldrar. Att arbeta främjande och stärka barn och ungas skyddsfaktorer är viktigt i arbetet för att förhindra användning av narkotika, vilket också socialnämnden lyfter fram i sitt yttrande.

Utredningen har i syfte att utreda hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med en god missbruks- och beroendevård och där vård- och stödinsatser för målgruppen varit i fokus. I det sammanhanget är förslaget om ett förändrat mål för svensk narkotikapolitik förstäelig. Utredaren uppmanar regeringen att ändra målet från ett samhälle fritt från narkotika, till ett samhälle med minskade skador av narkotika. Frågan är vad konsekvenserna av en sådan ändring kan bli på sikt då utredningen avgränsats till att inte utreda tillgångsbegränsningar eller narkotikapolitiken i sin helhet. Vid en eventuell ändring behöver målet formuleras på ett sådant sätt att det inte blir till nackdel för narkotikapolitiken som helhet.

Handlingar

Tjänsteutlåtande: Remissvar gällande betänkande Narkotikautredningen - Vi kan bättre!
Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (S2024/00085)

Vi kan bättre! Kunskapsbasead narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus. sou-2023-62
SON § 17/24 Remissyttrande på slutbetänkande av Narkotikautredningen - Vi kan bättre!
Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus - SOU 2023:62

Skickas till

Socialdepartementet - s.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till
s.hc@regeringskansliet.se. Ange diarienummer S2024/00085 och remissinstansens namn i
ämnesraden på e-postmeddelandet.